

Onderwerp: Vaststelling "Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2014".

Datum: 15 oktober 2013

Steller: Martin Cornelissen

Portefeuillehouder: M.M.L. van der Mark

Gevraagde beslissing

Vast te stellen de "Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2014" overeenkomstig het bij dit voorstel behorende conceptraadsbesluit.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis

Op 27 september 2012 heeft uw raad het besluit genomen tot aanpassing van de Verordening winkeltijden. Daarbij is, bij amendement, gekozen voor het mogelijk maken van een algehele zondagopstelling voor winkels met ingang van 1 januari 2014.

U heeft daarbij ons college de volgende opdrachten meegegeven:

- In de tussenliggende periode dit besluit te (laten) toetsen teneinde mogelijke risico's voor de gemeente zoveel mogelijk te beperken.
- In september 2013 een evaluatiemoment met de Raad in te plannen waarin de wensen van consumenten en winkeliers worden meegenomen en vanuit juridisch perspectief gekeken wordt naar de daadwerkelijk ingediende bezwaren, voorschrijdende jurisprudentie en eventuele wijzigingen in de wetgeving.

Voorts is de Winkeltijdenwet gewijzigd waardoor de koppeling tussen zondagopenstelling en toeristisch regiem is komen te vervallen en de gemeenteraad meer vrijheid heeft gekregen aangaande winkelopenstelling. Deze wet is 1 juli jongstleden in werking getreden. Door de wijziging van de Winkeltijdenwet is het noodzakelijk om tot wijziging van de Verordening winkeltijden te komen. Voor een goede leesbaarheid is in dit geval gekozen voor een geheel nieuwe Verordening winkeltijden, overeenkomstig het VNG model, met specifieke invulling voor Diemen.

Eerder hebben wij u bericht dat de evaluatie in de raad niet in september maar in november 2013 plaats vindt.

Concrete aanleiding

Er zijn dus twee concrete aanleidingen om tot een nieuwe verordening te komen. Ten eerste betreft dat het geven van invulling aan het raadsamendement van 27 september 2012. Ten tweede betreft dat de wijziging van de Winkeltijdenwet.

Toelichting

Inhoud van de voordracht

In dit onderdeel van het raadsvoorstel gaan wij in op de zaken die zijn onderzocht, ter uitvoering van het genoemde raadsamendement. Tevens wordt ingegaan op de recente wijziging van de Winkeltijdenwet en de wijze waarop gemeenten in de regio hiermee zijn omgegaan.

Evaluatie raadsbesluit van 27 september 2012.

Tegen het raadsbesluit van 27 september 2012 om, met toepassing van het toeristisch regiem te komen tot een algehele zondagopenstelling in Diemen, is geen bezwaar ingediend. Vanuit juridisch perspectief kan daardoor een korte conclusie worden getrokken: dit raadsbesluit is onherroepelijk geworden waardoor de algehele zondagopenstelling in Diemen per januari 2014 een feit kan zijn.

Op grond van de toenmalige Winkeltijdenwet lag er overigens wel een juridisch risico. Dat bleek uit de uitspraak inzake de gemeente Tilburg: doordat onvoldoende was onderbouwd dat sprake was van substantieel toerisme heeft het College van Beroep geoordeeld dat niet voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden voor de verlening van de vrijstelling, om op basis van de zogenaamde toeristenbepaling te komen tot een algehele zondagopenstelling in Tilburg. Door de nieuwe Winkeltijdenwet is deze uitspraak echter niet meer relevant.

De voorbereiding van de door u aangegeven evaluatie is uitgevoerd. Er is overleg geweest met vertegenwoordigers van de winkeliersverenigingen hierover.

Mede naar aanleiding van dit overleg hebben wij ervoor gekozen om de wensen van consumenten op dit punt nog specifiek te onderzoeken. Daar is invulling aan gegeven door een enquête te houden onder een representatief deel van de inwoners van Diemen.

Standpunt winkeliersverenigingen:

In het overleg met de winkeliersverenigingen dat op 20 juni 2013 is gevoerd, is nadrukkelijk stilgestaan bij de voor- en nadelen van een algehele zondagopenstelling. Met name door kleine ondernemers en speciaalzaken wordt een zondagopenstelling als bezwarend beschouwd. Het is voor velen toch een extra werkdag en aan personeel moet toeslag op het salaris worden betaald. Tegelijkertijd is geconstateerd dat de tot nu toe gehouden koopzondagen redelijk tot erg succesvol zijn gebleken. Er wordt duidelijk voorzien in een behoefte. De winkeliers ervaren ook een toenemende concurrentie, waarbij ondermeer op de Maxis locatie is gewezen.

Er is een gezamenlijk besef dat winkeliers(verenigingen) niet meer ontkomen aan een algehele zondagopenstelling voor het behoud van de consument. De winkeliers hebben ook gewezen op het wijzigend winkellandschap door grotere behoefte aan variatie in openingstijden en de invloed van het internet. Voor de consument worden gemak en prijsstelling steeds belangrijker; klantentrouw neemt steeds meer af.

De standpunten van de winkeliersverenigingen laten een gevarieerd beeld zien. Enerzijds wordt gepleit voor een zo groot mogelijke keuzevrijheid voor de winkelier. Anderzijds wordt ook aandacht gevraagd voor de kleinere speciaalzaken voor wie een algehele openstelling op zon- en feestdagen niet zo vanzelfsprekend is. Nadrukkelijk is vanuit de diverse winkeliersverenigingen aangegeven dat winkeliers ook de vrijheid moeten hebben om niet mee te doen aan een openstelling op zon- en/of feestdagen.

Resultaat gehouden consumentenenquête:

Er is een enquête opgesteld waarin vragen zijn opgenomen over het winkelen in en buiten Diemen, waarbij een aantal vragen specifiek ingaat op de zondagopenstelling. De enquête is verstuurd naar 2000 willekeurig gekozen huishoudens in Diemen. Het uitgangspunt was om minimaal 400 enquêtes terug te krijgen. Dat zijn er 783 geworden. Dat levert een vrij hoge respons op van 39%. Het onderwerp leeft kennelijk goed. Het bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam heeft de resultaten van de enquête op een rijtje gezet.

Belangrijke bevindingen zijn:

- De ondervraagde inwoners uit Diemen winkelen het vaakst op het Diemerplein in Diemen Centrum.
- Buiten Diemen wordt minder vaak gewinkeld dan binnen Diemen, maar ongeveer een derde gaat regelmatig naar de Maxis in Muiden.
- 29% maakt regelmatig gebruik van de koopzondagen in Diemen (voor Muiden is dit 15%, daarnaast noemt bijna een vijfde Amsterdam centrum). Jongere mensen maken meer gebruik van de koopzondagen dan oudere mensen.
- Ruim de helft (57%) van de respondenten staat positief tegenover de zondagopenstelling in Diemen, bijna een kwart neutraal.
- Bijna driekwart van de ondervraagden denkt gebruik te gaan maken van de koopzondagen in Diemen als de zondagopenstelling wordt ingevoerd.

- Ruim een derde (35%) staat negatief tegenover openstelling op alle feestdagen, terwijl ruim een kwart hier positief tegenover staat (28%).
- Ondervraagden zien als grootste bedreiging voor het winkelaanbod in Diemen de nabijheid van winkelcentra buiten Diemen (23%).
- Respondenten zijn het meest tevreden over de kwaliteit van het winkelaanbod in Diemen en de nabijheid van winkels in Diemen.
- Op zondag winkelt 20% in de ochtend terwijl 60% 's middags winkelt.

Wijziging Winkeltijdenwet:

Op 1 juli 2013 is de gewijzigde Winkeltijdenwet in werking getreden. Op grond van deze wet blijven de wettelijke verboden om winkels op bepaalde tijdstippen open te stellen op zichzelf bestaan. Het gaat dan om

1. zondagen
2. feestdagen (Nieuwjaarsdag, Goede Vrijdag na 19.00 uur, 2^e Paasdag, Hemelvaartsdag, 2^e Pinksterdag, 24 december na 19.00 uur, 1^e en 2^e Kerstdag en 4 mei na 19.00 uur;
3. werkdagen vóór 6 uur en na 22 uur.

Voor alle duidelijkheid: de feestdagen die per definitie op een zondag vallen, vallen in dit verband onder de zondagopenstelling en dus niet onder de feestdagenopenstelling.

Gemeenten kunnen op grond van deze nieuwe wet echter zelf bepalen of – en in hoeverre – zij vrijstelling of ontheffing verlenen van deze verboden. De toerismebepaling en de avondwinkelbepaling (beide mogelijkheden werden aangewend om tot een zondagopenstelling te komen) zijn komen te vervallen.

De bevoegdheid van de gemeenten is zo ruim geworden dat zowel complete handhaving van de genoemde verboden als het volledig terzijde stellen hiervan mogelijk is, met alle opties die daar tussen zitten. Het spreekt voor zich dat, welke keuze ook wordt gemaakt, hieraan een zorgvuldige belangenafweging vooraf gaat.

Het is aan de gemeenteraad om, via een "Verordening winkeltijden" de keuze te maken. Daarbij kan ervoor worden gekozen om een algemene vrijstelling op te nemen van genoemde wettelijke verboden. Die vrijstelling geldt dan voor alle winkels. Een individuele afweging wordt niet meer gemaakt. Er kan ook voor worden gekozen om aan het college de bevoegdheid te geven in bepaalde gevallen een ontheffing van genoemde verboden te verlenen. Ons college maakt dan, op basis van een concreet verzoek, een nadere afweging. Aan zowel vrijstellingen en aan ontheffingen kunnen beperkingen worden verbonden.

Omliggende gemeenten:

Wij hebben in het kort verkend op welke manier gemeenten in de regio tot nu toe zijn omgegaan met de zondag- en feestdagenopenstelling. Het resultaat is als volgt:

- Ouder-Amstel hanteert een zondag- en feestdagenopenstelling van 10.00 uur tot 20.00 uur. Deze openstelling wordt uiterlijk april 2015 geëvalueerd.
- Amsterdam heeft een openstelling op zon- en feestdagen van 6.00 tot 22.00 uur. Uitzonderingen zijn Goede Vrijdag, 4 mei en Kerstavond. Dan geldt een sluitingstijd van 19.00 uur.
- Amstelveen hanteert een zondag- en feestdagenopenstelling van 12.00 uur tot 18.00 uur.
- Haarlemmermeer hanteert een zondagopenstelling van 8.00 tot 18.00 uur. Nog geen duidelijkheid over openstelling tijdens feestdagen.
- Aalsmeer gaat nog uit van 12 koopzondagen en onderzoekt mogelijke uitbreiding.
- Uithoorn heeft een algehele openstelling op zon- en feestdagen van 10.00 uur tot 22.00 uur. De regeling is net in werking getreden en wordt over een jaar geëvalueerd.
- Muiden heeft, voor zover bekend, een zondagopenstelling tussen 12.00 en 17.00 uur. Op Goede Vrijdag, Nieuwjaarsdag, 4 mei en 24 december geldt een sluitingstijd van 19.00 uur. Op 2^e Paasdag, Hemelvaartsdag, 2^e Pinksterdag en 1^e en 2^e Kerstdag moeten de winkels zijn gesloten.

Argumenten en keuzemogelijkheden

Er zijn derhalve nogal wat keuzemogelijkheden die een nadere bestuurlijke afweging vergen. Voor de zondagopenstelling kunnen ruime of meer beperkte openingstijden worden gekozen. Er kan voor worden gekozen om voor de feestdagen hetzelfde uitgangspunt te hanteren, maar het is ook mogelijk om bepaalde feestdagen uit te sluiten van de algehele openstelling etc. Uit het overzicht van

gehanteerde openingstijden in de regio blijkt dat voor uiteenlopende varianten is gekozen. Dat is vooral een subjectieve afweging.

Op basis van de bovenstaande informatie hebben wij een afweging gemaakt om u een voorstel te doen, in lijn met uw besluitvorming van 27 september 2012. Daarbij volgen wij de systematiek van de Winkeltijdenwet. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- de zondagopenstelling (Artikel 2, lid 1 onder a Winkeltijdenwet)
- de openstelling op de genoemde feestdagen (Artikel 2, lid 1 onder b Winkeltijdenwet). De feestdagen die per definitie op een zondag vallen, vallen onder de zondagopenstelling.
- openstelling op werkdagen vóór 6 uur en na 22.00 uur (Artikel 2, lid 1 onder c Winkeltijdenwet), hierna genoemd "nachtopenstelling".

Wij hebben er voor gekozen om, naast ons voorstel, ook een alternatief aan te geven voor wat betreft de openingstijden op zondag en voor wat betreft de openstelling tijdens feestdagen. Dit alternatief gaat uit van een zo groot mogelijke keuzevrijheid voor de winkelier. Uiteraard zijn veel meer varianten denkbaar.

Wij vinden het gewenst dat er vrijheid voor de winkeliers is, om voor hun type winkel de meest gewenste openingstijd te hanteren. Het is overigens aan de individuele winkelier of daadwerkelijk van deze openstellingsmogelijkheden gebruik wordt gemaakt. Het is geen openstellingplicht en wij zijn er tegenstander van als een openstelling vanuit een winkeliersvereniging of beheerder verplicht wordt opgelegd. Als dat in de praktijk zou gebeuren, zal dat voor ons een reden zijn om met uw raad in overleg te treden om te bespreken hoe de Verordening Winkeltijden hierop kan worden aangepast. Op dit moment hebben wij geen enkele reden om te veronderstellen dat ingrijpen nodig is.

Overigens geldt er nog een landelijk Vrijstellingenbesluit Winkeltijden. Dat besluit gaat onder meer in op openingstijden van benzinestations en verkooppunten op NS-stations e.d. Dat hoeft derhalve niet in de gemeentelijke verordening te worden geregeld.

Zondagopenstelling:

Naar onze mening heeft de principiële discussie over een algehele zondagopenstelling in feite in september 2012 plaats gevonden. De inhoudelijke belangenafweging die toen is gemaakt, is inhoudelijk niet veranderd door de wetswijziging. Belangen als werkgelegenheid, economische bedrijvigheid, zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde alsmede belangen van winkeliers met geen of weinig personeel en van winkelpersoneel zijn daarbij betrokken. Er is toen, bij amendement, gekozen voor een algehele zondagopenstelling, ingaande per 1 januari 2014. Die datum is gekozen, zodat winkeliers de gelegenheid hadden om zich hierop voor te bereiden. Specifiek voor winkelcentrum Diemerplein gold het argument dat de winkeliers hun aandacht eerst nog moesten richten op de oplevering van dit nieuwe winkelcentrum.

Gelet hierop stellen wij uw raad voor om in de nieuwe Verordening winkeltijden een (algehele) vrijstelling op te nemen van het verbod om op zondag een winkel voor het publiek geopend te hebben.

Voor wat betreft de toegestane openingstijden op de zondagen stellen wij voor om openingstijden van 12.00 uur tot 18.00 uur te hanteren. Hiermee wordt de zondagochtend- en avondrust van ondernemer, werknemers, omwonenden en consumenten gerespecteerd. De tijden sluiten ook aan bij de behoefte van de consument (60% geeft zondags de voorkeur aan winkelen in de middag).

Specifiek voor de perifere detailhandel locatie De Sniep (PDV De Sniep), met onder meer de bouwmarkt, stellen wij als openingstijden 9.00 uur tot maximaal 18.00 uur voor, omdat deze branche bij de huidige zondagopenstelling juist kiest voor de vroege openingstijden terwijl verstoring van de zondagrust zich hier voor de omgeving niet voordoet.

Alternatief voorstel: dit alternatief gaat uit van een openingstijd van 9.00 uur 's ochtends tot 22.00 uur 's avonds. Waar de bouwmarkt de voorkeur geeft aan een vroeg tijdstip voor openstelling, geven de supermarkten de voorkeur aan een later tijdstip voor deze openstelling. Het uiterste sluitingstijdstip van 22.00 uur sluit aan bij het wettelijk sluitingstijdstip op werkdagen.

Openstelling feestdagen:

De overwegingen die zijn gebruikt om te kiezen voor een algehele zondagopenstelling lijken net zo toepasbaar op de genoemde feestdagen. Uit de resultaten van de consumentenenquête blijkt evenwel meer weerstand tegen een algehele openstelling op alle feestdagen.

Met ons voorstel volgen wij de lijn dat er aanmerkelijk minder behoefte is aan een openstelling op de feestdagen dan op zondagen. Wij stellen daarom voor om geen openstelling tijdens de in de Winkeltijdenwet genoemde feestdagen toe te staan. Specifiek voor PDV De Sniep geldt de uitzondering dat openstelling op deze feestdagen van 9.00 uur tot maximaal 18.00 uur wel is toegestaan

Alternatief voorstel: dit alternatief gaat uit van openstelling op alle feestdagen van 09.00 uur 's ochtends tot 22.00 uur 's avonds. Op Goede Vrijdag, 4 mei en Kerstavond moeten de winkels vanaf 19.00 uur sluiten.

Nachtopenstelling:

Een nadere afweging dient nog te worden gemaakt als het gaat om het verbod op de avond- en nachtopenstelling tussen 22.00 uur en 6.00 uur op doordeweekse dagen, alsmede op de zon- en feestdagen (omdat op deze dagen de openstelling is beperkt tot 22.00 uur).

In de praktijk is er in Diemen slechts één winkel die gebruik maakte van mogelijkheid van avondopenstelling onder de oude Winkeltijdenwet om ook na 22.00 uur open te zijn. Dat is de Avondverkoop Diemen op Kruidenhof.

Wij stellen voor, gelet op de belangen van openbare orde en veiligheid, alsmede de nachtrust van omwonenden, om het verbod op een nachtopenstelling tussen 22.00 en 6.00 uur te handhaven. De bestaande uitzondering mag desgewenst gehandhaafd blijven en valt onder het overgangsrecht.

Om dit op een overzichtelijke manier te regelen stellen wij voor de Verordening Winkeltijden 2012 in het geheel in te trekken en te vervangen door een nieuwe Verordening Winkeltijden 2014, waarin bovenstaande openstellingsmogelijkheden (afhankelijk van het gekozen alternatief) zijn geregeld.

Gevolgen en risico's

Financieel

Aan de vaststelling van deze verordening zijn geen financiële gevolgen verbonden.

Juridisch

De zondagopenstelling kent voor- en tegenstanders. De verwachting is echter niet dat de daadwerkelijke invoering van een algehele zondagopenstelling in Diemen tot veel tegenactie leidt.

Andere risico's?

Niet van toepassing.

Wat merkt de burger van de te nemen beslissing?

De burger merkt dat met ingang van 2014 er sprake zal zijn van een algehele zondagopenstelling van diverse winkels in Diemen. In hoeverre winkels hiervan gebruik maken is aan de betreffende winkelier.

Opmerkingen over de uitvoering

Ondernemend Diemen, de winkeliersverenigingen, de marktcommissie en omliggende gemeenten zijn vooraf door ons geïnformeerd over het raadsvoorstel dat thans voorligt, zodat zij in de gelegenheid zijn geweest om tijdens de informatieve raadsvergadering in te spreken.

In overleg met de winkeliersverenigingen zal worden afgesproken op welke wijze tot een goede communicatie richting de inwoners van Diemen kan worden gekomen. De vrijheid van winkeliers om al dan niet van de zondagopenstelling gebruik te maken, zal het voor de consument onoverzichtelijk maken als dit niet duidelijk wordt gecommuniceerd. De gemeente heeft vooral de taak om de mogelijkheden van openstelling te communiceren. De winkeliersverenigingen moeten vooral communiceren hoe hiermee door de winkels in de praktijk wordt omgegaan.

Bijlagen

Resultaten consumentenenquête.

Burgemeester en wethouders van Diemen,

Onderwerp: **Vaststelling "Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2014"**
13-65

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 15 oktober 2013

Gelet op

- het besluit van de gemeenteraad van 27 september 2012 om met ingang van januari 2014 een algehele zondagopenstelling voor winkels mogelijk te maken
- op de resultaten van het overleg dat is gevoerd met de winkeliersverenigingen
- op de resultaten van de gehouden enquête naar wensen van inwoners van Diemen aangaande koopzondagen en winkelaanbod in Diemen
- de wens van de gemeenteraad, vastgelegd bij raadsamendement, dat de winkeliers in Diemen zo veel mogelijk vrijheid moeten krijgen om zelf te bepalen of en zo ja op welke tijden zij hun winkel op zon- en feestdagen open stellen
- de overweging van de gemeenteraad, bij raadsamendement, dat zowel de winkeliers als het winkelend publiek erbij gebaat zijn dat de winkeltijden in Diemen in belangrijke mate overeenkomen met de winkeltijden in Amsterdam
- het feit dat de gemeenteraad hiermee kiest voor een ruimere openstelling dan in de voordracht van het college is aangegeven
- op artikel 3 van de Winkeltijdenwet.

Besluit

Vast te stellen de:

Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2014.

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- feestdagen: Nieuwjaarsdag, tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, tweede Pinksterdag, eerste en tweede Kerstdag;
- werkdagen: maandag tot en met zaterdag;
- winkel: dat wat daaronder wordt verstaan in de Winkeltijdenwet.

Artikel 2. (Algemene) vrijstelling

Voor de in artikel 2, eerste lid van de Winkeltijdenwet vervatte verboden geldt een algemene vrijstelling op zon- en feestdagen van 09.00 uur 's ochtends tot 22.00 uur 's avonds.

Deze algemene vrijstelling is niet van toepassing op Goede Vrijdag na 19.00 uur, op 24 december na 19.00 uur en op 4 mei na 19.00 uur.

Artikel 3. Toezicht

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de door burgemeester en wethouders aangewezen toezichthouders.

Artikel 4. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2012 wordt met ingang van 1 januari 2014 ingetrokken.
2. Een krachtens de Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2012 verleende ontheffing geldt als ontheffing verleend krachtens deze verordening. Burgemeester en wethouders kunnen deze ambtshalve vervangen door een ontheffing krachtens deze verordening. Ambtshalve vervanging kan gepaard gaan met een wijziging van beperkingen en voorschriften.

Artikel 5. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2014.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2014.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 28 november 2013,

De voorzitter,

De griffier,

Bestuursvergadering dd. 28 nov. 2013
☐ Voor kennisgeving aangenomen
☒ Zonder hoordeelijke stemming aldus besloten

Een amendement van PvdA, VVD, DD en D66, luidende:

- Om in de nieuwe Verordening winkeltijden een (algehele) vrijstelling op te nemen van het verbod om op zon- en feestdagen een winkel voor het publiek geopend te hebben van 09.00 uur 's ochtends tot 22.00 uur 's avonds, met uitzondering van Goede Vrijdag, Dodenherdenking (4 mei) en Kerstavond (24 december) op welke dagen de winkels uiterlijk op 19.00 uur dienen te sluiten;
- Om artikel 2 van de voorgestelde "Verordening winkeltijden gemeente Diemen 2014" conform dit besluit te wijzigen.

is aangenomen met 11 stemmen voor (PvdA, VVD, DD, D66, FP) en 6 stemmen tegen (GL, SP, LBD). Het aldus gewijzigde besluit is aangenomen met dezelfde 11 stemmen voor en 6 stemmen tegen.